บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้รวบรวมทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาสมมติฐานและกรอบแนวคิดตามลำดับ ดังนี้

2.1 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย
2.2 ทฤษฎีความชอบธรรม
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนเงินทุน
2.5 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.6 การพัฒนาสมมติฐานและกรอบแนวคิด

2.1 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

นิยามคำว่า “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ที่ถูกอ้างอิงมากที่สุดเป็นของ Freeman (1984) ที่ระบุว่า “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” หมายถึง กลุ่มคนหรือบุคคลใดก็ตามที่สามารถส่งผลกระทบต่อ หรือได้รับผลกระทบจากกิจการ ซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจการนี้ก็ครอบคลุมกว้างขวางตั้งแต่การตัดสินใจ กิจกรรม สินค้า บริการ กระบวนการ และผลการดำเนินกิจการในด้านต่างๆ Clarkson (1994) เสริมคำว่า “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ให้ชัดยิ่งขึ้นว่า เป็นได้ทั้งผลประโยชน์ที่อาจได้รับและผลประโยชน์ที่อาจเสียไป นั่นคือ ผู้ที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียย่อมมีความเสี่ยงจากการดำเนินการ ไม่ว่าจะแบกรับความเสี่ยงด้วยความสมัครใจ (Voluntary) เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ผู้บริหาร พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า หรือเสี่ยงด้วยความไม่สมัครใจ (Involuntary) ก็ตาม เช่น ชุมชนชาวประมงพื้นบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการรุกเข้ามาเปิดกิจการของโรงแรมและธุรกิจท่องเที่ยว โดยทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญต่อความเป็นธรรมและความชอบธรรม จากแนวคิดเรื่องจริยธรรมของนักปรัชญาชาวเยอรมัน Immanuel Kant เน้นว่ามนุษย์ทุกคนมีค่าและมีสิทธิอันชอบธรรมที่ต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพจากผู้อื่น ซึ่งหลักจริยธรรมของ Kant มี 2 ประการ คือ หลักการที่ว่าด้วยสิทธิของบริษัท (Principle of Corporate Rights) บริษัทและผู้บริหารไม่อาจละเมิดสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายในอนาคต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ของตนเอง และ หลักการที่ว่าด้วยผลกระทบจากบริษัท (Principle of Corporate Effect) บริษัทและผู้บริหารต้องรับผิดชอบผลกระทบจากการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่น รวมถึงหลักการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Management Principles) ที่ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นจุดรวมที่เชื่อมโยงการกำกับดูแลกิจการเข้ากับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจต่อสังคมได้เป็นอย่างดี โดยการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบ่งออกเป็นสามแนวทาง(สุทธิศักดิ์ ไกรสรสุธาสินี, 2556)

1. แนวทางเชิงพรรณนา (Descriptive Approach) ซึ่งวางกรอบในการจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของธุรกิจ

2. แนวทางเชิงเครื่องมือ (Instrumental Approach) แสดงให้เห็นว่าการจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางธุรกิจได้อย่างไร

3. แนวทางยึดตามบรรทัดฐานในการปฏิบัติ (Normative Approach) ชี้ว่าองค์กรธุรกิจควรดำเนินการอย่างไรในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เป็นไปตามหลักการด้านจริยธรรม

เนื่องจากคำว่า “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ได้ขยายความออกไปกว้าง ยิ่งไปกว่านั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มมีความสำคัญไม่เท่ากันในสายตาผู้บริหาร ซึ่งทำให้ผลประโยชน์เพียงเล็กน้อยของกลุ่มที่มีความสำคัญมากอาจบดบังผลประโยชน์อันใหญ่หลวงของกลุ่มคนที่ผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญหรือผู้บริหารอาจให้ความสำคัญแต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสัมพันธ์ตามสัญญาที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการกับองค์กร เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ลูกค้า แต่อาจละเลยกลุ่มที่ไม่มีความสัมพันธ์เป็นทางการหรือปราศจากสัญญาใดๆระหว่างกัน เช่น ชุมชน หรือบุคคลที่สามที่เดือดร้อนจากผลกระทบของการดำเนินกิจการ และผู้บริหารต้องพิจารณาถึงความต้องการ (Need) ความสนใจ (Interest)และผลกระทบ (Effect) ที่เกิดขึ้นจากนโยบายและการดำเนินงานของบริษัท เพราะการที่บริษัทจะสามารถดำรงอยู่ ดำเนินเจริญก้าวหน้า และล่มสลายถือเป็นความชอบธรรมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัทเป็นผู้กำหนดนั่นเอง (สุทธิศักดิ์ ไกรสรสุธาสินี, 2556)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.2 ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory)

อธิบายถึงอำนาจในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลของบริษัทสำหรับการดำเนินธุรกิจว่าแท้ที่จริงแล้ว บริษัทได้รับสิทธิและอำนาจนั้นมาจากสังคมในลักษณะที่เป็นใบอนุญาตชั่วคราว ภายใต้เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจของบริษัทต้องตรงตามความคาดหวังของสังคมโดยรวม เช่น สินค้าและบริการสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่สังคมได้หรือไม่ กระบวนการดำเนินธุรกิจมีผลกระทบทางลบต่อสังคมหรือไม่ มีการทำนุบำรุงสังคมในวงกว้างหรือไม่ ซึ่งสังคมจะทำการตรวจสอบอยู่อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ความอยู่รอดของบริษัทจึงอยู่ที่บริษัทได้ดำเนินการตรงตาม

สิ่งที่สังคมคาดหวังมากน้อยเพียงใด แนวคิดนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานสำหรับบริษัทในการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อเป็นแนวทางการทำความรับผิดชอบต่อสังคมเพราะทำให้บริษัทเปลี่ยนแปลงแนวคิดทั้งในเรื่องของการดำเนินธุรกิจหรือแม้แต่การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเองก็ตาม จากการที่บริษัทเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้มุ่งเน้นว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ไปสู่รูปแบบที่เป็นความต้องการหรือความคาดหวังของสังคม เป็นหลักเพื่อคงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรมในการคงอยู่ในสังคมต่อไป (อนันตชัย ยูรประถม, 2550)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ

2.3.1 ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ (Corporate Social Responsibility: CSR) มีหลายองค์กรได้ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ดังนี้ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการหมายถึง การประกอบกิจการด้วยการดูแลใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณตลอดจนมีธรรมาภิบาลเป็นเครื่องกำกับให้การดำเนินกิจการต่างๆของกิจการเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสและยุติธรรม มีความตระหนักถึงผลกระทบในทางลบต่อเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพร้อมจะแก้ไขเพื่อลดผลกระทบในทางลบดังกล่าวรวมถึงสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงใดๆที่จะช่วยให้การดำเนินกิจการเป็นการสร้างความสำเร็จและประโยชน์สุข อีกทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศในเวทีการค้าโลก ซึ่งจะเป็นผลดีต่อความยั่งยืนของกิจการ ผู้มีส่วนได้เสีย เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ คือการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การปฏิบัติตามนิยามซีเอสอาร์ที่สามารถยกระดับตนเองไปสู่การพัฒนาที่ยังยืนได้เป็นผลสำเร็จโดยไม่ผิดศีลธรรมจรรยา ไม่เบียดเบียนทุกฝ่าย ย่อมสร้างสรรค์ความสุขที่แท้จริงให้กับทั้งตนเอง ธุรกิจ รวมทั้งสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

สถาบันไทยพัฒน์ ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ คือ การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

The European Commissionให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ คือ แนวคิดที่บริษัทผสานความห่วงใยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไว้ในกระบวนการดำเนินธุรกิจ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียภายใต้พื้นฐานการกระทำด้วยความสมัครใจ

The World Business Council for Sustainable Development (WBCSD)ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ คือ การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาอย่างต่อเนื่องของบริษัทในการดำเนินธุรกิจ โดยใช้พื้นฐานของจริยธรรมเข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปพร้อมๆ กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานและคุณภาพชุมชนท้องถิ่น รวมถึงสภาพสังคมโดยรวม

สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมควบคู่ไปกับการใส่ใจเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคม คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกส่วนทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำไปสู่การได้เปรียบในการแข่งขันและธุรกิจเติบโตอย่างยั่งยืน

2.3.2 แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนได้ให้หลักการและแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจควรอยู่บนพื้นฐานของการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นหรือแสวงหากำไรจนเกินควรจากการเบียดเบียนประโยชน์ของสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะก่อให้เกิดวิกฤตตามมา ตลอดจนคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในธุรกิจอย่างประหยัดและอย่างมีคุณภาพ แนวปฏิบัติในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจแบ่งได้เป็น 8 หัวข้อดังนี้ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2551: 9-26)

(1) การกำกับดูแลกิจการที่ดี

การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นการจัดให้มีระบบบริหาจัดการอย่างรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบในการจัดการอย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่ความเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของธุรกิจ หลักการกำกับดูแลกิจการแบ่งออกเป็น 5 หมวด คือ

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น
2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน
3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท

(2) การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม

การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมย่อมก่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับผู้เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลดีต่อกิจการในระยะยาว ทั้งนี้ ธุรกิจควรถือปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์อื่นที่อาจได้มาจากการดำเนินงานที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

แนวปฏิบัติ

2.1 หลีกเลี่ยงการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือหากพบว่ามีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เกิดขึ้น ก็ควรจัดให้มีการระบวนการไกล่เกลี่ยที่เป็นธรรมและมีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญอย่างครบถ้วน

2.2 ส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี หลีกเลี่ยงพฤติกรรมการเล่นพรรคเล่นพวกหรือร่วมสมคบ(ฮั้ว)กัน

2.3 ไม่สนับสนุนการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาหรือลิขสิทธิ์

2.4 จัดให้มีระบบการบริหารจัดการที่สามารถป้องกันการจ่ายสินบนและทุจริต หรือสามารถตรวจสอบพบได้โดยไม่ชักช้า รวมถึงมีกระบวนการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมกับให้ความเป็นธรรมหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้น

2.5 รณรงค์ให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานเห็นความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งการกรรโชก และการให้สินบนในทุกรูปแบบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(3) การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม

การเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรบุคคล อันมีส่วนสัมพันธ์กับธุรกิจในลักษณะการเพิ่มคุณค่า และทรัพยากรบุคคลนับเป็นปัจจัยสำคัญของธุรกิจในการสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มผลผลิต ดังนั้นธุรกิจควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขการทำงาน ให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี และได้มีโอกาสแสดงศักยภาพ ตลอดจนได้รับโอกาสในการฝึกฝนและเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน

แนวปฏิบัติ

3.1 สนับสนุนและเคารพในการปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยหมั่นตรวจตราดูแลมิให้ธุรกิจของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ไม่สนับสนุนการบังคับใช้

แรงงาน (forced labour) ต่อต้านการใช้แรงงานเด็ก (child labour) เป็นต้น

3.2 ส่งเสริมให้มีการเฝ้าระวังการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิทธิมนุษยชนภายในธุรกิจของตน และกระตุ้นให้มีการปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนตามมาตรฐานสากล โดยความรับผิดชอบของธุรกิจด้านสิทธิมนุษยชนยังครอบคลุมไปถึงบริษัทในเครือ ผู้ร่วมทุน และคู่ค้า

3.3 จัดให้มีระบบการทำงานที่มุ่งเน้นความปลอดภัยและสุขอนามัยในสถานที่ทำงานอย่างเหมาะสม เช่น การมีระบบป้องกันมลพิษที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน การจัดให้มีสถานที่ทำงานที่สะอาด เพื่อความปลอดภัยจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากอุบัติภัยและโรคภัย

3.4 พัฒนาพนักงานเพื่อฝึกฝนทักษะและเพิ่มพูนศักยภาพ โดยเปิดโอกาสให้พนักงานมีการเรียนรู้ และเลื่อนตำแหน่งเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม

3.5 จัดให้มีเงื่อนไขการจ้างงานที่เป็นธรรมสำหรับพนักงาน และให้พนักงานได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามศักยภาพ

3.6 จัดให้มีกระบวนการร้องเรียนอย่างเหมาะสมสำหรับพนักงานที่ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

3.7 จัดให้มีการดูแลในเรื่องสวัสดิการแก่พนักงานตามสมควร เช่น จัดให้มีวันลาพักผ่อนประจำปี การทำงานล่วงเวลาที่สมเหตุสมผล การรักษาพยาบาลตามความจำเป็นและสมควร เป็นต้น

3.8 ส่งเสริมให้พนักงานมีดุลยภาพในการใช้ชีวิตระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว มีการพิจารณาใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์ ทำความดีเพื่อสังคมรวมทั้งการปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน

3.9 จัดให้มีนโยบายปกป้องพนักงาน ไม่กลั่นแกล้ง หรือลงโทษทางวินัยกับพนักงานที่มีการรายงานอย่างสุจริตต่อผู้บริหารหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้นภายในองค์กรธุรกิจ (whistle-blower protection)

3.10 ให้ข้อมูลสำคัญแก่พนักงานและตัวแทนพนักงาน เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานและสภาพที่แท้จริงขององค์กรธุรกิจ

3.11 สนับสนุนการหารือ หรือความร่วมมือระหว่างนายจ้างกับพนักงาน และตัวแทนพนักงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน

3.12 เคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของพนักงาน ซึ่งครอบคลุมถึงการมีอิสระในการให้ความเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง การได้รับข้อมูลหรือความคิดเห็นผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการสื่อสารเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียอย่างเสรี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(4) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค

สินค้าหรือบริการของธุรกิจไม่ควรก่อให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ ธุรกิจควรปรับปรุงมาตรฐานสินค้าหรือบริการให้มีความเป็นสากลและให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ รวมทั้งควรพัฒนาสินค้าหรือบริการเพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย

แนวปฏิบัติ

4.1 ผลิตสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัยและไว้วางใจได้ โดยไม่ผลิตสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภค รวมถึงมีกระบวนการเรียกคืนสินค้าหรือบริการที่ไม่ปลอดภัย

4.2 จัดเก็บข้อมูลผู้บริโภคอย่างปลอดภัย ไม่ส่งต่อข้อมูลผู้บริโภคให้กับผู้อื่นนอกจากจะได้รับความยินยอมจากผู้บริโภคอย่างปลอดภัย

4.3 ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอแก่ผู้บริโภค โดยคำนึงถึงสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้บริโภคเป็นสำคัญ เช่น ไม่โฆษณาเกินจริง ฉลากสินค้าควรมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ใช้ภาษาง่ายต่อการทำความเข้าใจ บอกวิธีการใช้สินค้าอย่างปลอดภัยรวมถึงการกำจัดซากขยะหลังการใช้งาน เป็นต้น

4.4 กระตุ้นให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตเห็นความสำคัญของการใช้สินค้าหรือบริการที่คำนึงถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคมมากขึ้น

4.5 พัฒนาผลิตภัณฑ์ สินค้า และบริการของธุรกิจให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรควบคู่ไปกับการนำพาสังคมผู้บริโภคให้เป็นสังคมคนดี มีวัฒนธรรม และคุณธรรม ที่ยังให้เกิดการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้ตลอดไปอย่างยั่งยืน

(5) การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม

ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินงานของธุรกิจ ดังนั้น ธุรกิจควรจัดกิจกรรมทางสังคมหรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการของธุรกิจ โดยการแสดงตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนนั้น พร้อมกับคิดค้นวิธีการที่จะลดและหยุดผลกระทบในทางลบต่อชุมชนและสังคม ที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานของธุรกิจในที่สุด

แนวปฏิบัติ

5.1 สำรวจ ตรวจสอบสภาพชุมชนและสังคมโดยรอบที่ตั้งของธุรกิจทั้งใกล้และไกลว่าได้รับผลกระทบในทางลบจากการดำเนินการของธุรกิจหรือโครงการที่จะดำเนินการในอนาคตมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาพิจารณาแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินการมิให้เกิดผลกระทบในทางลบ และสร้างความเสียหายต่อชุมชนและสังคมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

5.2 สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอาสาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและสังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5.3 ร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนและสังคมให้น่าอยู่

5.4 สนับสนุนให้ชุมชนและสังคมมีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆอย่างเพียงพอ เช่น สถานศึกษา สถานพยาบาล ถนน เป็นต้น

5.5 สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำความดี ลดอบายมุขเพื่อความอยู่ดีมีสุขภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

5.6 ในการจัดกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคม

(6) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลกบวกกับปัจจัยความเติบโตทางเศรษฐกิจนอกจากเป็นสาเหตุของการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมหาศาลเกินกว่าความจำเป็น ยังก่อให้เกิดมลภาวะทั้งทางน้ำ อากาศ ขยะ สารพิษ ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนตามมา โดยภาวะโลกร้อนดังกล่าวจะกระทบต่อมนุษย์และระบบนิเวศน์ต่อไป ดังนั้น ธุรกิจจึงมีหน้าที่ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตมนุษย์ด้วยการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยถือว่าการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกคน

แนวปฏิบัติ

6.1 จัดให้มีระบบการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและติดตามประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบนิเวศน์ ปัญหาโลกร้อน มลภาวะ ฯลฯ

6.2 ใช้เทคโนโลยีและขั้นตอนการผลิตที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการลดปริมาณและการบำบัดมลพิษก่อนปล่อยสู่ธรรมชาติ

6.3 ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรการประหยัดพลังงาน และมีการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่

6.4 พัฒนาสินค้าและบริการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยในการใช้งาน

6.5 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และระบบสาธารณะสุขแก่พนักงานและสาธารณชน

6.6 ส่งเสริมให้ลูกค้าตระหนักถึงข้อพึงระวังด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้สินค้าหรือบริการของบริษัท

6.7 ให้ความรู้และฝึกอบรมพนักงานในเรื่องสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสาธารณสุข

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

6.8 จัดเตรียมแผนฉุกเฉินเพื่อจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นรวมทั้งจัดให้มีระบบการรายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแลทันทีที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว

(7) นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม

ในการดำเนินธุรกิจควรนำแนวคิด CSR มาประยุกต์ผสมผสานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจอย่างกลมกลืน โดยนำความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การดำเนินงานด้าน CSR มาพัฒนาปรับใช้และคิดค้นให้เกิดนวัตกรรมทางธุรกิจที่สามารถสร้างประโยชน์ ความสามารถในการแข่งขัน และมูลค่าเพิ่ม ทั้งต่อธุรกิจและสังคมไปพร้อมๆกัน (competitiveness with innovation business)

แนวปฏิบัติ

7.1 สำรวจกระบวนการต่างๆของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันว่า ก่อให้เกิดความเสี่ยงหรือมีผลกระทบในทางลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร ศึกษาหาแนวทางแก้ไขเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว นอกจากนั้นควรศึกษา พิจารณาและวิเคราะห์กระบวนการทำงานอย่างละเอียดและครอบคลุมทุกด้านเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาไปสู่การค้นพบนวัตกรรมทางธุรกิจ

7.2 เปิดเผยนวัตกรรมที่ค้นพบในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นให้ธุรกิจและผู้ประกอบการรายอื่นได้ปฏิบัติตาม

7.3 หมั่นวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหา ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมตลอดเวลา โดยควรเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องอย่างไม่หยุดนิ่งเพื่อสร้างโอกาสในการ คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่และเพื่อความเจริญเติบโตควบคู่การสร้างผลกำไรของธุรกิจอย่างยั่งยืน เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคในศตวรรษที่ 21 จะเปลี่ยนไปสู่ความต้องการสินค้าและบริการที่มีองค์ประกอบด้าน CSR มากขึ้น หากธุรกิจไม่สามารถปรับตัวตอบสนองความต้องการได้ทันท่วงที อาจสูญเสียตลาดและโอกาสทางธุรกิจได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(8) การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ธุรกิจควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติตามแนวทาง CSR ที่กล่าวมาอย่างครบถ้วนโดยข้อมูลที่เปิดเผยนี้นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ทุกฝ่ายยังช่วยในการสอบทานให้ธุรกิจทราบได้ว่าได้ดำเนินการในเรื่อง CSR ตรงเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร

แนวปฏิบัติ

8.1 จัดทำรายงานเปิดเผยการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR report) โดยอาจระบุไว้ในรายงานประจำปี (annual report) หรือจัดทำเป็นฉบับแยกต่างหากจากรายงานประจำปี ที่

เรียกว่า รายงานความยั่งยืน (sustainability report) ตามรูปแบบที่สากลยอมรับและควรครอบคลุมเนื้อหาในหัวข้อดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

8.1.1 การดำเนินงานด้านธุรกิจ กล่าวถึงวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของธุรกิจที่สะท้อนหลักการและแนวทางปฏิบัติตามหลักการ CSR โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดี และผลการดำเนินงาน

8.1.2 การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย กล่าวถึงนโยบายการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยกระบวนการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูธรรมชาติ และกระบวนการจัดการของเสียและวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิต ลักษณะของผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าต่อผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม

8.1.3 การดำเนินงานด้านสังคม กล่าวถึงนโยบายการจัดการด้านแรงงานและพนักงาน สวัสดิภาพในการทำงานของพนักงาน การพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน และการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนและสังคมโดยรอบพื้นที่ตั้งของธุรกิจ

8.2 จัดทำข้อมูลในรายงานให้ชัดเจน กระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงข้อมูลที่ไม่จำเป็น โดยสรุปการดำเนินการทั้งด้านดีและด้านไม่ดีตามข้อเท็จจริง หากมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลจากภายนอกให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล และกลั่นกรองความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำมาเปิดเผยไว้ในรายงาน

8.3 จัดให้มีช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึง ข้อมูลได้โดยสะดวก เช่น จัดทำรายงานทั้งในรูปแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของธุรกิจหรือบริษัท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.3.3 กรอบการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามกรอบของ Global Reporting Initiatives (GRI)

องค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative: GRI) เป็นองค์กรอิสระ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2540 โดย แนวร่วมกลุ่มเศรษฐกิจที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Coalition for Environmentally: CERES) และสถาบันเชิงสหวิทยาการที่ทำงานด้านวิจัยและนโยบายที่ชื่อว่า Tellus Institute โดย GRI ทำงานในลักษณะเครือข่ายที่มีผู้มีส่วนได้เสียจากภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคองค์กร และจากสมาคมการค้าต่างๆ ช่วยเหลือร่วมมือกันพัฒนากรอบและแนวปฏิบัติในการจัดทำรายงานความยั่งยืน โดยกรอบการรายงานความยั่งยืนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก โดยมีการปรับปรุงเป็นฉบับ G3.1 ในปี พ.ศ. 2554 จนในปัจจุบันพัฒนามาสู่ฉบับล่าสุด คือ ฉบับ G4 เมื่อปี พ.ศ. 2556 ในประเทศไทยบริษัทจดทะเบียนและองค์กรธุรกิจทั่วไปได้นำแนวทางการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามกรอบของ GRI มาใช้ซึ่งกรอบการรายงานนี้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ,2557 **:**13-17)

หลักการรายงานตามแนวทาง GRI ประกอบด้วย 4 หลักการสำหรับกำหนดเนื้อหารายงานดังนี้

1.สารัตถภาพ (Materiality) คือ การที่ข้อมูลในรายงานมีความครอบคลุมหัวข้อและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ที่สะท้อนถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคมที่เกิดจากกิจการอย่างมีนัยสำคัญ

2.ความครอบคลุมและเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Inclusiveness) คือ การคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องและความครอบคลุมของภารกิจความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องหลักและประเด็นสำคัญได้อย่างครบถ้วน

3.บริบทความยั่งยืน (Sustainability Context) คือ การส่งผลต่อการดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้บริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืนของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

4.ความสมบรูณ์ (Completeness) คือ ความครอบคลุมประเด็น ตัวชี้วัดอันเป็นสารัตถภาพของกรอบรายงาน ควรสะท้อนผลกระทบทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคมที่สำคัญอย่างเพียงพอและช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรในระยะเวลาการรายงานได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กระบวนการรายงาน 5 ระยะของ GRI ประกอบด้วย

1. Prepare เป็นการจัดทำร่างของรายงาน เนื้อหาที่คาดว่าจะเปิดเผย และกระบวนการที่นำไปสู่จุดหมาย

2. Connect ระบุและเชื่อมประสานกับผู้มีส่วนได้เสียหลักทั้งภายในและภายนอก เพื่อรับทราบเรื่องที่มีความสำคัญหลักในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย สำหรับใช้ระบุผลกระทบที่เกี่ยวเนื่องและจัดลำดับความสำคัญของเรื่องที่จะนำมารายงาน

3. Define ตัดสินเนื้อหาที่จะใช้รายงาน จากความเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและกลยุทธ์ขององค์กร

4. Monitor เป็นการระบุถึงการปรับระบบและกระบวนการภายในที่อาจมีความจำเป็นต่อการได้มาซึ่งข้อสนเทศที่เกี่ยวเนื่องกับการรายงาน ตามด้วยการเก็บรวบรวมข้อสนเทศที่ต้องใช้สำหรับจัดทำรายงาน และทำให้แน่ใจว่าข้อมูลที่นำมารายงานได้คุณภาพ

5. Report ลงมือจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ เผยแพร่ และสื่อสารตัวรายงานให้กับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ

การเปิดเผยข้อมูลปกติในรายงาน แบ่ง 2 แบบ

1. การเปิดเผยข้อมูลแบบปกติทั่วไป เป็นการอธิบายถึงภาพรวมทั่วไปขององค์กรและกระบวนการรายงาน แบ่งออกเป็น 7 ส่วน คือ กลยุทธ์และการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปขององค์กร ประเด็นสาระสำคัญและขอบเขตดำเนินงาน การสานสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสีย ข้อมูลทั่วไปของรายงาน ธรรมภิบาล จริยธรรมและความถูกต้องชอบธรรม

2. การเปิดเผยข้อมูลปกติแบบจำเพาะ เป็นการอธิบายถึงการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานขององค์กรในประเด็นสาระสำคัญที่ครอบคลุมทั้งหมวดเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือแนวการบริหารจัดการ และตัวบ่งชี้การดำเนินงาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1 แสดงประเด็นการเปิดเผยข้อมูลจำเพาะ G4 (Aspects) จำแนกตามหมวด (สถาบันไทยพัฒน์มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2557 :17-18)

หมวดเศรษฐกิจ	**หมวดสิ่งแวดล้อม**
ผลเชิงเศรษฐกิจ	วัสดุ
บทบาทในตลาด	พลังงาน
ผลกระทบทางอ้อมเชิงเศรษฐกิจ	น้ำ
ข้อปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้าง	ความหลากหลายทางชีวภาพ
	มลอากาศ
	น้ำทิ้ง และของเสีย
	ผลิตภัณฑ์และบริการ
	การปฏิบัติตามกฎหมาย
	การขนส่ง
	ภาพรวม
	การประเมินด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ส่งมอบ
	กลไกการร้องทุกข์ด้านสิ่งแวดล้อม
หมวดสังคม	
ด้านข้อปฏิบัติด้านแรงงานและงานที่มีคุณค่า	**ด้านสิทธิมนุษยชน**
การจ้างงาน	การลงทุน
แรงงาน/ฝ่ายบริหารสัมพันธ์	การไม่เลือกปฏิบัติ
อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	เสรีภาพในการสมาคมและการเจรจาต่อรองร่วม
การฝึกอบรมและการให้ความรู้	แรงงานเด็ก
ความหลากหลายและความเท่าเทียมทางโอกาส	แรงงานเกณฑ์และแรงงานบังคับ
ผลตอบแทนที่เท่าเทียมระหว่างชายหญิง	ข้อปฏิบัติด้านความมั่นคงปลอดภัย
การประเมินผู้ส่งมอบในข้อปฏิบัติด้านแรงงาน	สิทธิชนพื้นเมือง
กลไกการร้องทุกข์ต่อข้อปฏิบัติด้านแรงงาน	การประเมิน
ด้านสังคม	การประเมินด้านสิทธิมนุษยชนของผู้ส่งมอบ
ชุมชนท้องถิ่น	กลไกการร้องทุกข์ด้านสิทธิมนุษยชน
การต้านทุจริต	**ด้านความรับผิดชอบในตัวผลิตภัณฑ์**
นโยบายสาธารณะ	สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า
พฤติกรรมที่กีดกันการแข่งขัน	การแสดงฉลากผลิตภัณฑ์และบริการ
การปฏิบัติตามกฎหมาย	การสื่อสารทางการตลาด
การประเมินผู้ส่งมอบต่อผลกระทบทางสังคม	ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า
กลไกการร้องทุกข์ต่อผลกระทบทางสังคม	การปฏิบัติตามกฎหมาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนเงินทุน

ต้นทุนเงินทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ธุรกิจต้องเสียไปเพื่อให้ได้เงินทุนจำนวนหนึ่งเข้ามาใช้ในการลงทุน โดยคำนวณมาเป็นอัตราร้อยละของเงินทุนที่ธุรกิจได้รับจริงเนื่องจากการลงทุนของธุรกิจจะจัดหาเงินทุนมาจากแหล่งต่างๆ ที่มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายไม่เท่ากัน ดังนั้น ในการคำนวณต้นทุนเงินทุนจึงต้องมีการเฉลี่ยต้นทุนของเงินทุนทั้งจำนวน โดยการคำนวณต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average Cost of Capital : WACC) ในการคำนวณต้นทุนเงินทุนของธุรกิจจะเฉลี่ยต้นทุนเงินกู้หลังภาษีเงินได้และต้นทุนของผู้ถือหุ้น (สุมาลี อุณหะนันทน์, 2552)

$$\text{WACC} = \left[\frac{D}{D+E}\right] \times Kd(1-T) + \left[\frac{E}{D+E}\right] \times Ke$$

โดยที่

D	คือ	มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินระยะยาว
E	คือ	มูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นสามัญ
K_d	คือ	ต้นทุนเงินทุนของหนี้สินระยะยาว
K_e	คือ	ต้นทุนของส่วนของผู้ถือหุ้น
T	คือ	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

ต้นทุนของหนี้สิน (K_d) ได้แก่ ดอกเบี้ย เป็นต้นทุนทางการเงินที่ธุรกิจต้องรับภาระจากการกู้ยืมเงินระยะยาว หรือ การออกหุ้นกู้ เนื่องจากดอกเบี้ยจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายของธุรกิจที่หักภาษีได้ ดังนั้น การคำนวณต้นทุนที่แท้จริงของหนี้สินควรคำนวณต้นทุนหลังหักภาษี

สูตรในการคำนวณ $$K_d = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{\text{จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ (หลังหักค่าใช้จ่ายในการจัดการ)}}$$

ต้นทุนของหุ้นสามัญ (K_e) ได้แก่ เงินปันผล ถือเป็นค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนของเงินทุนที่ได้มาจากการออกหุ้นสามัญจำหน่ายที่ต้องจ่ายให้ผู้ถือหุ้น ต้นทุนดังกล่าวสามารถหาได้จากสูตร CAPM (Capital Asset Pricing Model) ดังนี้

$$K_e = RFR + \beta (R_m - RFR)$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โดยที่

K_e	คือ	ต้นทุนหุ้นสามัญหรืออัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนในหุ้นสามัญต้องการ
RFR	คือ	อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ไม่มีความเสี่ยง
R_m	คือ	อัตราผลตอบแทนของตลาด
β	คือ	ค่าเบต้า (beta) ของหุ้นสามัญที่พิจารณา

2.5 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.5.1 งานวิจัยในประเทศไทย

ณัฐมน อภิพัฒน์พงศ์ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกับอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มอุสาหกรรมพลังงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 11บริษัท ในปี พ.ศ.2548-2551 ศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจำนวน 6 ด้าน 36 หัวข้อ ตามทฤษฎีของ Gao et al (2005) 1.ด้านสิ่งแวดล้อม 2.ด้านพลังงาน 3.ด้านสุขภาพและความปลอดภัย 4.ด้านทรัพยากรบุคคล 5.ด้านสังคมและชุมชน 6.ด้านปฏิบัติทางธุรกิจอย่างเป็นธรรม ความสามารถในการทำกำไรวัดจากอัตราส่วนผลตอบแทนของการลงทุนที่มีต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE) ,อัตราส่วนผลตอบแทนของการลงทุนที่มีต่อสินทรัพย์(ROA)และอัตราส่วนกำไรต่อหุ้น(EPS) ผลการศึกษาพบว่าระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) ไตรมาส 1-2 ปี 2550 ส่วนไตรมาสอื่น ปี 2549-2551 ไม่มีความสัมพันธ์ นอกจากนั้นระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับอัตราส่วนผลตอบแทนของการลงทุนที่มีต่อสินทรัพย์ (ROA) ไตรมาสที่1-2 ปี 2550 ส่วนไตรมาสอื่น ปี 2549-2551 ไม่มีความสัมพันธ์ และระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนกำไรต่อหุ้นปี 2549-2550

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

รัชนียา บังเมฆ,รวี ลงกานี และมนทิพย์ ตั้งเอกจิต (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและต้นทุนเงินทุนส่วนของเจ้าของกรณีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 619 บริษัท ในระหว่างปี 2549-2551 ตัวแปรตามคือ ต้นทุนเงินทุนส่วนของเจ้าของประมาณโดยใช้แบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (Capital Asset Pricing Model:CAPM) ตัวแปรต้นคือ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรควบคุมประกอบด้วย ระดับของการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับและตามความสมัครใจอื่นๆที่เปิดเผยในรายงานประจำปี ขนาดกิจการ และปัจจัยความเสี่ยง ผลการศึกษาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนเงินทุนส่วนของเจ้าของ ระดับของการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับและตามความสมัครใจอื่นๆที่เปิดเผยในรายงานประจำปีมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนส่วนของเจ้าของ ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทางลบกับต้นทุนเงินทุนส่วนของเจ้าของ ตัวแปรอัตราส่วน Book-to-market และอัตราส่วน Debt to equity ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับต้นทุนเงินทุนส่วนของเจ้าของ และพบว่าประเภทอุตสาหกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับชุมชนและสิ่งแวดล้อมจะอ่อนไหวต่อผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ฐิติมา กิ่งแก้ว (2555) ศึกษาปัจจัยส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 บริษัท ปี 2553 โดยรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี และรายงานประจำปี และพัฒนากระดาษทำการเพื่อวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม 7 ปัจจัย ได้แก่ ขนาดของกิจการ กลุ่มอุตสาหกรรม โครงสร้างการเป็นเจ้าของ บรรษัทภิบาล โครงสร้างหนี้ ความสามารถในการทำกำไร และประเภทสำนักงานบัญชี การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์วิเคราะห์สมการถดถอยและสถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าบริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ร้อยละ 87.90 รองลงมาคือ ข้อมูลความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 71.10 และ 66.10 ตามลำดับและพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรม บรรษัทภิบาล และสำนักงานสอบบัญชี มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ขณะที่โครงสร้างหนี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จันทนา ธนสารบริสุทธิ์ (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม:กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็ม เอ ไอ ประกอบด้วยด้วยกลุ่มอุตสาหกรรม 16 กลุ่ม จำนวน 81 บริษัท โดยเก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2555 แบบ 56-1 โดยใช้กระดาษทำการเพื่อเก็บรวบรวมระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ตัวแปรตาม คือ การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของบริษัท ประเภทอุตสาหกรรม ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ อายุการดำเนินงาน ตัวแปรควบคุมคือ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุและสถิติเชิงพรรณนา จากการศึกษาพบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ รายการที่มีการเปิดเผยมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ความปลอดภัยของสินค้าและบริการ และนโยบายสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และพบว่าประเภทอุตสาหกรรม และ ขนาดกิจการ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

กนกกาญจน์ มาละวรรณา (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 187 บริษัท ปี 2554 ซึ่งตัวแปรตามคือการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของบริษัท อายุของบริษัท โครงสร้างการเป็นเจ้าของ โครงสร้างกรรมการอิสระ โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการดำเนินงาน ประเภทสำนักงานสอบบัญชี และการรับรองมาตรฐาน ISO14000 พบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจปิโตเคมีและเคมีภัณฑ์โดยเปิดเผยในระดับร้อยละ 70-79 โดยประเด็นที่เปิดเผยคือข้อมูลด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม และการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม และผลการศึกษาคือขนาดของบริษัทและการรับรองมาตรฐาน ISO14000 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดต่อสังคม และโครงสร้างการเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดต่อสังคม

วรรษิกา แก้วประดิษฐ์ (2559) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2556 จำนวน 95 บริษัทและปี 2557 จำนวน 94 บริษัท โดยได้พัฒนากระดาษทำการในการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ซึ่งรวบรวบข้อมูลจากรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(แบบ 56-1) และรายงานเฉพาะด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม(ถ้ามี) การศึกษานี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มอุตสาหกรรมบริการอยู่ในระดับต่ำ คือน้อยกว่า 0.45 โดยในปี 2556 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมมีค่าเฉลี่ย 0.4303 และในปี 2557 มีค่าเฉลี่ย 0.4437 ของรายการทั้งหมดที่เปิดเผย ซึ่งธุรกิจการแพทย์เป็นหมวดธุรกิจที่มีการเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการกำกับดูแลกิจการมากสุด รองลงมาคือเรื่องการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค และการเคารพสิทธิมนุษยชนตามลำดับ นอกจากนั้นยังพบว่ามีบริษัทที่เปิดเผยรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมในปี 2556 มีจำนวนทั้งหมด 10 บริษัท และในปี 2557 มีจำนวน 15 บริษัท มีจำนวนเพิ่มขึ้นเนื่องจากบริษัทมองว่าสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัท

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Zohreh and Bahman (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เตหะราน จำนวน 65 บริษัท ตัวแปรอิสระคือความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนตัวแปรตามคือ ต้นทุนเงินทุนประมาณต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (WACC) ผลการศึกษาพบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและต้นทุนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนของหนี้ ตัวแปรควบคุมพบว่า อัตราส่วน Book-to-Market มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และความเสี่ยงที่เป็นระบบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นเป็นเหตุให้ผู้บริหารคาดหวังต้นทุนเงินทุนและค่าใช้จ่ายทางการเงินลดลง อีกนัยหนึ่งการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการให้ข้อมูลกับนักลงทุน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Shih et al. (2014) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุน กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไต้หวันโดยการศึกษาใช้บริษัทที่ได้รับรางวัล CSR ช่วงปี 2007-2010 จำนวน 482 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ได้รับรางวัลความรับผิดชอบต่อสังคมมีต้นทุนเงินทุนต่ำ ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักลงทุนมีความกังวลเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมบริษัทเมื่อเวลาผ่านไป ในแง่ปัจจัยเสี่ยงโดยทั่วไปของบริษัทพบว่าอัตราส่วน Book-to-Market และ Leverage มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับต้นทุนเงินทุน นอกจากนี้พบว่าบริษัทครอบครัวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีต้นทุนเงินทุนต่ำกว่าบริษัทที่ไม่ใช่ครอบครัวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ในขณะที่ บริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมคุณภาพกำไรสูงมีต้นทุนเงินทุนต่ำกว่าบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมคุณภาพกำไรต่ำ และบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีคณะกรรมการอิสระ มีต้นทุนเงินทุนต่ำกว่าบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมแต่ไม่มีคณะกรรมการอิสระซึ่งชี้ให้เห็นว่าการกำกับดูแลกิจการมีผลต่อต้นทุนเงินทุน

Elizabeth and Hatice (2015) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนหนี้สิน กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกาทุกอุตสาหกรรม ในปี 2006-2013 ตัวแปรตาม คือ ส่วนต่างอัตราผลตอบแทน (yield spread) และอัตราผลตอบแทนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน (yield to maturity:YTM) ตัวแปรอิสระ คือความรับผิดชอบต่อสังคมวัดโดย STATS DATABASE มีตัวชี้วัด 7 ด้าน คือ 1.สังคม 2.ความหลากหลาย 3.พนักงาน 4.สิ่งแวดล้อม 5.ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ 6.การกำกับดูแลกิจการ 7.สิทธิมนุษยชน ถ้ามีการเปิดเผยจะให้คะแนน 1 ถ้าไม่เปิดจะให้คะแนน 0 และการถือหุ้นของผู้บริหารวัดโดยจำนวนหุ้นของบริษัทที่ถือโดย CEO กับร้อยละของหุ้นที่ออกจำหน่าย ตัวแปรควบคุมคือ ขนาดกิจการ (Size) , Return On Asset (ROA), Debt Ratio (Leverage) ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมที่แข็งแกร่งมีต้นทุนหนี้สินต่ำ ซึ่งเห็นได้โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมผลิตและการเงิน ในการศึกษานี้ยังวิเคราะห์ผลกระทบของการถือหุ้นของผู้บริหารต่อความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนของหนี้พบว่าบริษัทที่มีระดับการถือหุ้นของผู้บริหารสูงความสัมพันธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนของหนี้จะลดลง และตัวแปรอิสระ ROA กับ ขนาดกิจการ มีความสัมพันธ์ทางลบกับ yield spread และ yield to maturity ส่วน Leverage มีความสัมพันธ์ทางบวก

Carmelo (2011) ศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมต่อต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สเปน จำนวน 114 บริษัท โดยมีการใช้กรอบการรายงานความยั่งยืน (GRI 1 และ GRI 2) หลักการกำกับดูแลกิจการ และ United Nations Norms ในการวัดการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่มีอันดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่สูงมีนัยสำคัญในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้นที่ต่ำ สำหรับตัวแปรควบคุม คือ ค่าBeta, อัตราส่วน Market-to-Book และ ขนาดกิจการ พบว่า อัตราส่วน Market-to-Book และ ขนาดกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้น ส่วนค่าBeta มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้น นอกจากนั้นยังพบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามระหว่างคุณภาพรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการศึกษาครั้งนี้มีส่วนทำให้ข้อโต้แย้งที่ว่ากิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการเพิ่มคุณค่าหรือเป็นกลางโดยแสดงให้เห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถเพิ่มมูลค่าของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กิจการโดยการลดต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท นอกจากนั้นยังสื่อให้เห็นว่ารายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของบริษัทเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างผู้บริหารกับนักลงทุน

2.6 การพัฒนาสมมติฐานและกรอบแนวคิด

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษากำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระ คือ การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรตาม คือ ต้นทุนเงินทุนวัดด้วยต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (WACC) และกำหนดตัวแปรควบคุม 6 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดกิจการ, ความเสี่ยงทางการเงิน, อัตราส่วน Book-to-Market, ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (BETA) และอัตราการเติบโตของบริษัท (Growth Rate) ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษา และทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวังระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.6.1 การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม (DISC)

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทำให้นักลงทุนมีข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนและได้รับความน่าเชื่อถือจากการประเมินของแหล่งเงินทุนทำให้มีโอกาสหาเงินกู้ได้ง่ายขึ้น อัตราดอกเบี้ยต่ำและความรับผิดชอบต่อสังคมทำให้ราคาหุ้นมีเสถียรภาพและมีส่วนเกินมูลค่าหุ้นในอัตราที่สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยซึ่งเป็นสิ่งที่นักลงทุนต้องการ เป็นโอกาสสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้มากขึ้นทำให้ต้นทุนทางการเงินมีแนวโน้มต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ จากการศึกษาของ Zohreh and Bahman (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เตหะราน ผลการศึกษาพบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญกับต้นทุนเงินทุน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดสมมุติฐานว่า

H_1 : การเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.6.2. ขนาดกิจการ (SIZE)

บริษัทขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทขนาดเล็กและบริษัทขนาดใหญ่ได้รับความสนใจจากนักลงทุน จากงานวิจัยของ นพธีรา ก้อนสมบัติ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเงินทุนกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าขนาดกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุนเงินทุน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงคาดหวังว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

2.6.3 ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV)

ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความมั่นคงทางการเงินและระมัดระวังไม่ให้ความเสี่ยงทางการเงินสูงไปทำให้ใช้เงินกู้ไม่มากนัก จากงานวิจัยของ Shih et al. (2014) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุน กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไต้หวัน พบว่า ในแง่ปัจจัยเสี่ยงโดยทั่วไปของบริษัทพบว่าความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงคาดหวังว่าความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

2.6.4 อัตราส่วน Book-to-Market (BTM)

มูลค่าบัญชีต่อมูลค่าตลาดเป็นอัตราส่วนที่สามารถอธิบายอัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนต้องการได้ และนักลงทุนคาดหวังที่จะให้มูลค่าตลาดมากกว่ามูลค่าทางบัญชีเพื่อให้ผลตอบแทนนักลงทุนต้องการสูงขึ้น จากงานวิจัยของ Zohreh and Bahman (2013) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เตหะราน พบว่า อัตราส่วน Book-to-Market มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงคาดหวังว่าอัตราส่วน Book-to-Market มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

2.6.5 ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (BETA)

เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอกกิจการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ จากงานวิจัยของ Ghoul et al. (2011) ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบกับต้นทุนเงินทุนอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงที่เป็นระบบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนส่วนของผู้ถือหุ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงคาดหวังว่าความเสี่ยงที่เป็นระบบมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.6.6 อัตราการเติบโตของบริษัท (Growth Rate)

เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงสร้างเงินทุนโดยธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตสูงจะพึ่งพาเงินทุนจากแหล่งภายนอก จากการศึกษาของ กานต์แก้ว กุลวานิช (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนเงินทุนส่วนของผู้ถือหุ้นพบว่าอัตราการเติบโตของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนส่วนของผู้ถือหุ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงคาดหวังว่าอัตราการเติบโตของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

จากแนวคิด ทฤษฎี การวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษา ดังภาพที่ 2.1

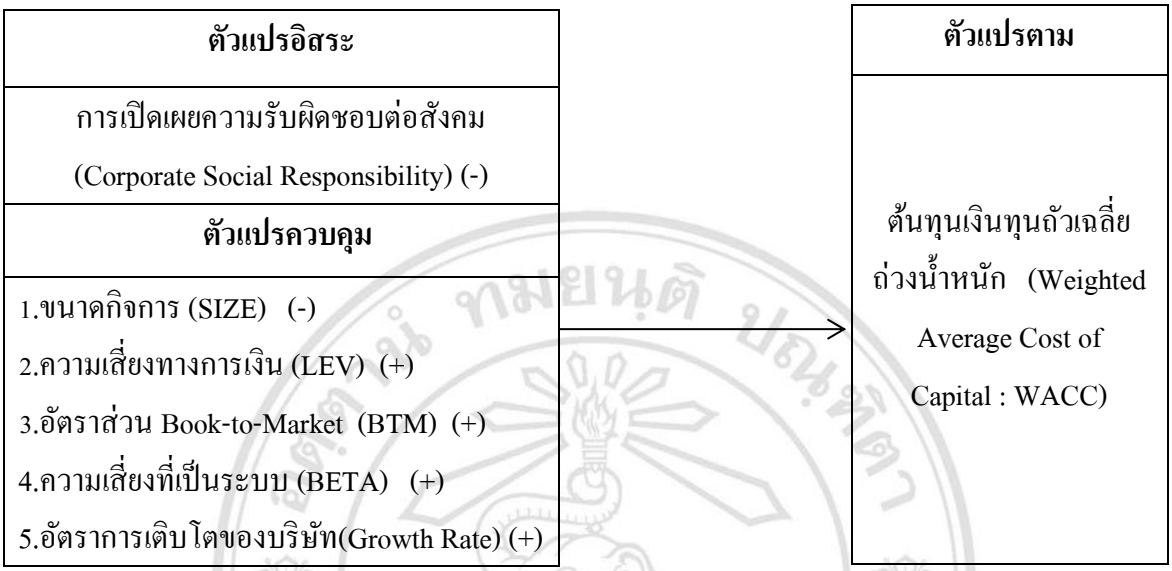

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมกับต้นทุนเงินทุน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved